

ANDRZEJ GOMUŁOWICZ

ZASADY KREDYTOWANIA INDYWIDUALNEJ KONSUMPCJI LUDNOŚCI

Określenie czym są zasady kredytowania i jaki jest ich katalog napotyka na pewne trudności. W literaturze prawnofinansowej nie spotyka się opracowań poświęconych wyłącznie temu zagadnieniu. Wywody na ten temat nie są w pełni wyczerpujące i zasadniczo sprowadzają się do zarysowania problematyki. Sami autorzy zastrzegają się przy tym, że wymienione przez nich zasady mają tylko charakter przykładowy, bądź też, że są to zasady ich zadaniem najważniejsze.

Wypada zatem rozpocząć od określenia terminu „zasady kredytowania”. Rozwiązania mogą być różne. I tak np. zasady kredytowania można traktować jako postulaty nauki kierowane pod adresem prawodawcy. W tym przypadku są to propozycje co do przyjęcia określonych, stałych reguł postępowania przy organizacji kredytowania potrzeb konsumpcyjnych ludności. Ujęcie ich w tekście prawnym ma zapewnić skuteczną realizację celów, które to cele zakłada prawodawca, podejmując konkretne rozwiązania prawne. Etap stanowienia przepisów prawnych jest szczególnie ważny, gdyż niewłaściwa konstrukcja uniemożliwia takie ich stosowanie, które miałyby doprowadzić do realizacji założonych przez pracodawcę społeczno-gospodarczych celów kredytowania.

Określenie zasady kredytowania sformułowane przez prawodawcę wymaga wyjaśnień. W 1976 r. wydana została, oczekiwana z dużym zainteresowaniem, uchwała Rady Ministrów w sprawie ogólnych zasad kredytowania¹. Rozdział III tej uchwały zatytułowany jest „Kredytowanie jednostek gospodarki nieuspołecznionej i osób fizycznych”. Zarówno tytuł uchwały, jak i rozdziału III sugeruje, że prawodawca w tekście prawnym wyliczył zasady kredytowania oraz wyjaśnił ich treść. Tak jednak nie jest. Dlatego też uchwała ta jest przykładem zawiedzionych nadziei. Prawodawca ogranicza się bowiem tylko do wymienienia rodzajów kredytów

¹ Uchwała nr 44 RM z dn. 5 III 1976 r. w sprawie ogólnych zasad udzielania kredytów przez banki (MP 1976, nr 15).

przyznawanych ludności na cele konsumpcyjne² oraz do sformułowania — przy bardzo przychylniej interpretacji — zasady celowości kredytu³.

Sformułowanie zasad kredytowania określonych przez prawodawcę należy raczej traktować jako pewien skrót myślowy. Domniemywa się, że zasady te zostały ujęte w całokształcie obowiązujących aktualnie aktów prawnych, z tym jednak, że nie *expressis verbis*. Dopiero wczytanie się w tekst prawny pozwala zrozumieć wolę prawodawcy co do ilości i treści zasad. Interpretacja tekstu prawnego prowadzi do sformułowania zasad kredytowania. Interpretacji takiej dokonuje doktryna. Nic więc dziwnego, że w związku z tym wymienia się niejednolite ilości zasad oraz, że są czasami różnice w sposobie ich ujęcia.

Umownie można przyjąć, że zasady kredytowania to reguły postępowania ogólnie przyjęte i każdorazowo się powtarzające przy dokonywaniu czynności związanych z przyznawaniem kredytu. Być może, z uwagi na trwałość, niezmienność, pewność co do tego że zawsze w danych okolicznościach stosuje się takie raz ustalone reguły, skłania do określenia ich mianem zasad.

Nie ulega wątpliwości, że znaczny udział w tworzeniu zasad kredytowania — dzięki przychylniej interpretacji tekstu prawnego — przypisać należy doktrynie. Z tego też względu nie można mieć pretensji do sformułowania pełnego katalogu zasad kredytowych, gdyż różne są na te zagadnienia punkty widzenia poszczególnych autorów.

W literaturze prawnofinansowej przedmiotem zainteresowania są tylko te spośród możliwych do sformułowania zasad, co do których panuje zgodne przekonanie, że w systemie kredytowania konsumpcji ludności mają decydujące znaczenie⁴. Są to następujące zasady:

- 1) konsumpcyjnego charakteru dóbr objętych kredytowaniem,
- 2) celowego charakteru kredytu,
- 3) bezpośredniości kredytu,
- 4) oprocentowania kredytu,
- 5) planowości kredytu,
- 6) zabezpieczenia kredytu,
- 7) ratalności kredytu,
- 8) powiązania źródeł kredytowania z oszczędnościami ludności.

Zasada konsumpcyjnego charakteru dóbr objętych kredytowaniem. Treść tej zasady można określić w sposób negatywny jako zakaz kredytowania dóbr o przeznaczeniu produkcyjnym. Zatem wszystkie dobra, które mają charakter dóbr trwałego użytku, a nie

² § 24 cytowanej uchwały nr 44 RM.

³ § 25 cytowanej uchwały nr 44 RM.

⁴ Patrz np. co na ten temat pisał w 1930 r. (*Finansowanie konsumpcji*) F. Zweig, a także obecnie W. Jaworski, *Banki i kredyt w europejskich krajach socjalistycznych*, Warszawa 1971 oraz M. Kucharski, W. Pruss, *Pieniądz i kredyt w socjalizmie*, Warszawa 1971.

mieszczą się w klasie dóbr produkcyjnych są przedmiotem kredytowania. Zakres tej zasady jest trudny do uchwycenia, gdyż niekiedy to samo dobro, w zależności od tego, w jaki sposób jest użytkowane, może mieć raz charakter produkcyjny, a raz konsumpcyjny. Intuicyjnie wyczuwa się, co jest a co nie jest dobrem konsumpcyjnym, jednakże próby formułowania pewnych uogólnień nie są, jak dotychczas, doskonałe.

Na znaczenie tej zasady zwraca m. in. uwagę F. Zweig, starając się jednocześnie wyjaśnić jej treść. Posłużył się w tym celu przykładem: „Kredyt udzielony np. rolnikowi na zakup nawozów sztucznych, maszyn rolniczych, rzemieślnikowi na zakup narzędzi pracy [...] nie może być objęty finansowaniem konsumpcji albowiem będzie to kredyt produkcyjny, tj. udzielony producentom na produkcję”⁵.

Konstrukcja prawna poszczególnych rodzajów kredytu skłania do wniosku, że zasada ta jest nie tylko postulatem doktryny, ale że została zaakceptowana przez prawodawcę. Kredytem są bowiem finansowane tylko i wyłącznie zakupy tych dóbr, które mają konsumpcyjny charakter i służą zaspokojeniu nieprodukcyjnych potrzeb ludności. Używa się określenia „kredyt konsumpcyjny” oraz wskazuje grupy dóbr, które według prawodawcy mają właśnie taki charakter⁶.

Doktryna postuluje, by kredyt udzielany był tylko na zakup tych dóbr, których spożycie prowadzi do uszlachetnienia konsumpcji i podnosi standard życiowy kredytobiorcy⁷. Kredytowanie konsumpcji — pisał F. Zweig — powinno być ograniczone tylko do dóbr o użyteczności wybitnie pozytywnej⁸. Chodzi tu zarówno o rodzaj dóbr, jak również o ich jakość. Zatem przedmiotem kredytowania nie powinny być towary, które mają niskie cechy jakościowe oraz te, których szkodliwość społeczną powszechnie się uznaje. Regułą powinno być kredytowanie tylko tych dóbr, które są pełnowartościowe.

W rozwiązaniach prawnofinansowych znaleźć można przykłady, które świadczą o tym, że postulat ten jest realizowany, jak np. pożyczki gotówkowe o niecelowym charakterze. Natomiast zastrzeżenie budzi kredyt na zakup artykułów przemysłowych i opłacenie należności za usługi, gdyż

⁵ F. Zweig, *Finansowanie konsumpcji*, Kraków 1930, s. 3.

⁶ Np. uchwała nr 198 Rady Ministrów z dn. 11 VIII 1973 w sprawie detalicznej sprzedaży oraz świadczenia usług dla ludności przez jednostki gospodarki uspołecznionej na zasadach kredytu ratalnego (MP nr 37/1973) oraz wydane na jej podstawie przepisy szczegółowe określają grupy towarowe, a w ich ramach zestawy artykułów o konsumpcyjnym charakterze (łódówki, telewizory, odbiorniki radiowe, odzież skórzana i wyroby futrzarskie).

⁷ Jest to jednocześnie jedna z dyrektyw politycznych przyjętych na VII Zjeździe PZPR. W wydanych w 1975 r. *Podstawowych materiałach i dokumentach VII Zjazdu PZPR* na s. 104 czytamy: „Stymulować będziemy dalszy wzrost konsumpcji artykułów przemysłowych, a zwłaszcza tych, które przyczyniają się do wzbogacenia życia rodziny”.

⁸ F. Zweig, op. cit., s. 9.

struktura oferowanych z listy kredytowej towarów nie zawsze czyni zadość postulatowi, który dotyczy cech jakościowych dóbr.

Kredyt nie finansuje zakupu wszystkich dóbr o konsumpcyjnym charakterze. Spośród ogółu dóbr konsumpcyjnych kredytowaniem objęte są tylko tzw. dobra trwałe, tzn. te, które zazwyczaj zużywane są w dłuższym okresie. Wiąże się to głównie z wysokimi cenami jednostkowymi tych dóbr, a kredyt ułatwia ich nabycie coraz szerszym grupom ludności. Jest on więc w pewnym stopniu narzędziem demokratyzacji konsumpcji droższej, określanej czasem mianem luksusowej.

Ograniczenie kredytowania konsumpcji wyłącznie do dóbr trwałego użytku wynika również z tego, że dobra nietrwałe (artykuły żywnościowe) są z reguły dostępne dla ludności bez udogodnień kredytowych.

Zasada celowego charakteru kredytu. Kredyt udzielany jest na zakup dóbr z góry określonych; z chwilą jego otrzymania wiadomo, jakiego rodzaju dobra konsumpcyjne można kupić. Nie można zatem dowolnie zmieniać przeznaczenia kredytu i kupować dobra inne aniżeli te, które zostały wskazane we wniosku o przyznanie kredytu. Zatem przeznaczenie kredytu jest z góry wiadome i poddane kontroli kredytodawcy. Rozwiązanie takie zapewnia ogólną kontrolę nad czasowo Wzmocnionym popytem ludności, a ponadto ułatwia realizację zakładanych przy kredytowaniu celów społeczno-gospodarczych. Dzięki temu można np. ukierunkować popyt i zapewnić zbyt towarów, które w tzw. wolnej sprzedaży nie cieszą się uznaniem w oczach ludności, kontrolować kształtowanie się równowagi rynkowej na określonego rodzaju dobra. Można również, kierując się względami natury humanitarnej, przyspieszyć realizację celów społecznych.

Zasadniczym jednak argumentem, który uzasadnia zasadę celowego charakteru kredytu konsumpcyjnego jest motyw natury gospodarczej. Z tego też względu próby odejścia od tej zasady są na razie bardzo nieśmiałe. I tak wyjątkiem od zasady celowości kredytu są pożyczki gotówkowe na potrzeby, które nie wymagają udokumentowania oraz kredyty o niecelowym charakterze, udzielane przez pracownicze kasy oszczędnościowe. Większość jednak kredytów konsumpcyjnych ma celowy charakter. Są to: kredyty na zakup artykułów przemysłowych i opłacenie należności za usługi, kredyty na budownictwo jednorodzinne, kredyty na uzupełnienie wkładów do spółdzielni budownictwa mieszkaniowego, pożyczki gotówkowe na potrzeby udokumentowane i po części kredyty udzielane przez pracownicze kasy oszczędnościowe.

Zasada ta została przez prawodawcę przyjęta we wspomnianej już uchwale Rady Ministrów, gdzie stwierdza się, że banki zobowiązane są kontrolować zgodność zużycia przyznanych kredytów z celami, na które zostały udzielone⁹. W tejże uchwale znajduje się również przepis prawny,

⁹ § 25 ust. 1 cytowanej uchwały RM z dn. 5 III 1976.

na mocy którego postanowienia o kontroli nie dotyczą kredytów, które na podstawie odrębnych przepisów są udzielane na cele nie wymagające udokumentowania¹⁰.

Zasada bezpośredniości kredytu. Kredyt udzielany jest do „rąk własnych” z wyeliminowaniem pośredników. Dzięki temu następuje zaspokojenie potrzeb bezpośrednio przez samego konsumenta-kredytobiorcę. Jest to zasada przyjęta przez prawodawcę we wszystkich rodzajach kredytów konsumpcyjnych.

Zasada ratalności kredytu. Spłata kredytu rozłożona jest na kilka okresowo następujących po sobie rat. Prawodawca ustanawia maksymalny czas spłaty, natomiast kredytobiorca ustala sam liczbę rat, byle tylko zmieścił się w odcinku czasowym określonym przez prawodawcę. Czas spłaty kredytu jest zróżnicowany m. in. w zależności od tego, jakiego rodzaju jest to kredyt (np. spłata kredytu na budownictwo indywidualne różni się znacznie od spłaty kredytu na zakup artykułów przemysłowych i opłacenie należności za usługi¹¹, a także od tego, kto jest kredytobiorcą (są np. kredytobiorcy uprzywilejowani, jak młode małżeństwa, nauczyciele zatrudnieni na wsi itp.¹²).

Ciężar spłaty kredytu jest rozłożony w czasie, co w zamyśle prawodawcy ma być udogodnieniem dla kredytobiorcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach istnieje możliwość przedłużenia okresu spłaty kredytu¹³. Rozwiązanie takie jest wyjściem naprzeciw zgłaszanym przez doktrynę postulatami o konieczności bardziej elastycznego unormowania zagadnienia spłaty kredytu.

Zasada oprocentowania kredytu. Od sumy udzielonego kredytu pobierany jest procent, którego wysokość jest uzależniona od wysokości otrzymanego kredytu i okresu, na jaki został otrzymany¹⁴.

¹⁰ Tamże § 25 ust. 2. Tymi odrębnymi przepisami są: zarządzenie ministra finansów z dn. 19 XII 1973 r. w sprawie udzielania ludności pożyczek gotówkowych (MP. 1974 nr 1) i zarządzenie ministra finansów z dn. 22 II 1974 zmieniające zarządzenie w sprawie udzielenia ludności pożyczek gotówkowych (MP nr 8/74).

¹¹ Kredyt na budowę domu jednorodzinnego spłacany jest w okresie do 30 lat, kredyt na zakup artykułów przemysłowych w okresie do lat 3.

¹² W poszczególnych rodzajach kredytu spotyka się kredytobiorców uprzywilejowanych. I tak np. jeśli artykuły przemysłowe kupują tzw. młode małżeństwa, to spłacają kredyt w okresie do lat 4, podczas gdy dla ogółu kredytobiorców ten okres jest krótszy o 1 rok. Podobnie jest z kredytowaniem budownictwa jednorodzinnego. W stosunku do nauczycieli budujących na terenie gmin 30-letni okres spłaty obowiązujący ogół kredytobiorców, przedłużony zostaje o 15 lat.

¹³ Np. § 3 ust. 6 zarządzenia ministra finansów z dn. 19 XII 1973 w sprawie udzielania ludności pożyczek gotówkowych (MP nr 1/1974) przewiduje, że w wyjątkowych przypadkach, przewidywany 3-letni okres spłaty pożyczki może zostać przedłużony do lat 10.

¹⁴ Np. przy kredytach celowych na zakup artykułów przemysłowych i opłacenie należności za usługi daje się wyraźnie zauważyć współzależność pomiędzy okresem spłaty kredytu a wysokością stawki ryczałtu od kwoty kredytu. W miarę zwiększania się okresu spłaty zwiększa się wysokość oprocentowania. Jeśli kredyt spłacony

Stopa procentowa stanowi dla kredytobiorcy swoisty koszt korzystania z kredytu. Może ona być narzędziem, które mniej bądź bardziej skutecznie powstrzymuje kredytobiorcę od nadmiernego zadłużania się i skłania do bardziej realnej oceny własnych możliwości płatniczych w razie zaciągnięcia kredytu¹⁵. Z punktu widzenia kredytobiorcy stopa procentowa ma zapewnić realną wartość zwróconej sumy kredytu oraz pewien zysk. O ile jest to możliwe do realizacji przy kredytach krótkoterminowych, to kredyty długoterminowe już nie zabezpieczają tej możliwości¹⁶. W odniesieniu do niektórych grup kredytobiorców prawodawca ustala stopę procentową niższą od ogólnie obowiązującej. Jest to wyraz szczególnego uprzywilejowania określonej kategorii kredytobiorców¹⁷.

Jedynym wyjątkiem od zasady oprocentowania kredytu są kredyty przyznawane przez pracownicze kasy oszczędnościowe. Można jednak uznać, że są one oprocentowane w sposób pośredni. Pożyczkobiorca wnosi bowiem swój wkład do kasy i utrzymuje tam środki pieniężne przez dłuższy okres, rezygnując przy tym z ich oprocentowania, co stanowi swoisty koszt pożyczki.

Zasada planowości kredytu. Wśród planów finansowych o operatywnym charakterze wymienia się również plan kredytowy, który kształtuje wielkość kredytu bankowego. Określa on m. in. sumy przeznaczone na kredytowanie konsumpcji ludności¹⁸. Globalne sumy środków pieniężnych, które w formie kredytu mają finansować konsumpcję ujęte są w planach finansowych. Wynika to z konieczności kontroli nad aktualną siłą nabywczą ludności, a ponadto z uwagi na konieczność takiej koordynacji tego planu z planami rzeczowymi, żeby na rynku znajdowała się właściwa pod względem podaży ilość dóbr¹⁹.

Zasada zabezpieczenia kredytu. Suma udzielonego kredytu podlega zwrotowi i dlatego kredytodawca musi mieć pewność, że w określonym czasie pożyczka zostanie spłacona. W związku z tym wprowadza się takie rozwiązania prawne, których przestrzeganie ma zapewnić zwrot kredytu.

jest do 6 mies. oprocentowanie wynosi 2%, w okresie 7-9 mies. — 3%, w okresie 10/12 mies. — 4%. Najkorzystniejszy z punktu widzenia kredytobiorcy okres spłaty kredytu w 36 ratach wiąże się z 12% stopą oprocentowania.

¹⁵ Tego rodzaju argumenty uzasadniały wprowadzenie 12% stopy oprocentowania pożyczek gotówkowych. Wysoka stopa procentowa nie powstrzymała jednak ludności przed korzystaniem z tego kredytu. Co więcej, kwota limitu była w poszczególnych latach wyczerpywana po upływie dwóch, najdalej trzech kwartałów.

¹⁶ Np. kredyty w budownictwie jednorodzinnym oprocentowane są w wysokości 3% rocznie.

¹⁷ Kredytobiorcami uprzywilejowanymi są nauczyciele. W stosunku do nich stopę procentową obniża się do 2%.

¹⁸ Szerzej na ten temat patrz Z. Fedorowicz, *Planowanie finansowe*, Warszawa 1974.

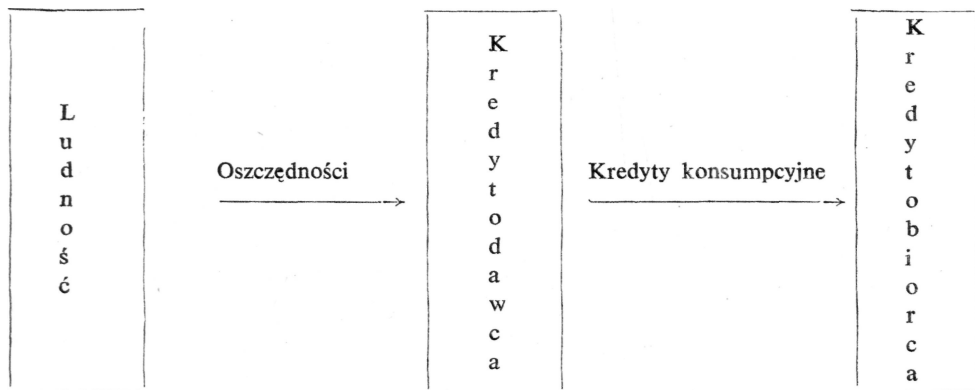
¹⁹ Na temat tych związków szerzej pisze R. Klimkiewicz, *Planowanie konsumpcji*, Gospodarka Planowa 1976, nr 4.

Różne są formy zabezpieczenia kredytu. Stosuje się je w zależności od konkretnej sytuacji, dobierając takie, które w danym momencie uznaje się za najbardziej skuteczne. Może to być np. poręczenie na umowie. W zależności od sumy udzielonego kredytu określa się liczbę poręczycieli i dolną granicę ich miesięcznych dochodów. Wynagrodzenie poręczycieli ma gwarantować wyegzekwowanie pożyczki w przypadkach gdyby kredytobiorca nie mógł jej spłacić sam.

Szczególną formą zabezpieczenia jest kaucja składana w postaci wkładu na książeczkę oszczędnościowej lub bonów oszczędnościowych PKO — kaucja do pełnej wysokości sumy przyznanego kredytu.

W odniesieniu do kredytów przeznaczonych na finansowanie budowy domów jednorodzinnych stosuje się zabezpieczenie hipoteczne.

Zasada powiązania źródeł kredytowania z oszczędnościami ludności. W literaturze prawnofinansowej od dawna formułowany był postulat, żeby zasadniczym źródłem kredytowania konsumpcji były środki pieniężne zgromadzone w formie oszczędności na rachunkach bankowych. W. Jaworski pisał: „Państwowe kasy oszczędności zaczęły nie tylko gromadzić oszczędności, ale także udzielać kredytu. Tak więc w jednej instytucji kredytowej powiązано źródło finansowania i kredyty”²⁰. E. Wieczorek np. stwierdza: „Wkłady oszczędnościowe mogą być przeznaczone na finansowanie zwiększonych potrzeb społeczeństwa”²¹. Podobne stanowiska zajmują w tej mierze również: Z. Fedorowicz²² oraz M. Kucharski i W. Pruss²³. Skłania to do sformułowania tezy, że kredyty konsumpcyjne są charakterystyczną formą wzajemnego kredytowania się ludności za pośrednictwem wyspecjalizowanych instytucji państwowych, spółdzielczych i związkowych. Na schemacie można to przedstawić w następujący sposób:

²⁰ W. Jaworski, *Banki i kredyt w europejskich krajach socjalistycznych*, Warszawa 1971, s. 222.

²¹ E. Wieczorek, *Aktywizacja oszczędności ludności w Polsce*, Studia Finansowe 1973, nr 14, s. 68.

²² Z. Fedorowicz, *Pieniądz w gospodarce socjalistycznej*, Warszawa 1974, s. 291.

²³ M. Kucharski, W. Pruss, *Pieniądz i kredyt w socjalizmie*, Warszawa 1971, s. 94.

Czasowo wolne środki pieniężne ludność gromadzi na rachunkach w kasach oszczędnościowych.

Ze środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach pracowniczych kas oszczędnościowych przyznawane są ich członkom kredyty. Mają one jednak ograniczony zasięg. Z kredytu tego korzystają tylko ci, którzy własne środki pieniężne oddają w określonej wysokości do dyspozycji kas. Jest to rodzaj wewnętrznego wykorzystania środków pieniężnych w celu finansowania określonych potrzeb²⁴. Tak więc z jednej strony następuje okresowe przekazywanie części środków pieniężnych do kas, a z drugiej podejmowanie przez osoby, które w danej chwili odczuwają ich brak.

Inny jest zasięg i rozmiary kredytu przyznawanego przez państwowe i spółdzielcze kasy oszczędnościowe. Znacznie szerszy jest bowiem nie tylko zakres osób, które lokują swoje oszczędności w tych instytucjach, ale też i wyższe są sumy wkładów. Kasy te w formie kredytu konsumpcyjnego przekazują środki pieniężne zaoszczędzone przez ludność kredytobiorcom. Pośredniczą jedynie w przekazywaniu kredytu konsumpcyjnego, zapewniając przepływ środków pieniężnych od tych, którzy aktualnie mają ich nadmiar do tych, którzy właśnie odczuwają ich niedobór.

Żeby przekonać się, czy jest to W pełni wystarczające źródło kredytowania konsumpcji ludności porównać trzeba wysokość oszczędności ludności z wysokością udzielonych w poszczególnych latach kredytów konsumpcyjnych.

Z danych Rocznika Statystycznego 1976²⁵ wynika, że po odjęciu od sumy oszczędności sumy przyznanych w danym roku kredytów konsumpcyjnych na rachunkach bankowych pozostaje odpowiednio w mln zł.;

	1970	1971	1972	1973	1974	1975
PKO	87 358	100 870	125 138	160 489	203 201	239 618
BGŻ	15 837	18 985	24 287	33 308	42 405	49 752

Udzielone ludności przez PKO kredyty konsumpcyjne stanowiły w stosunku do wkładów oszczędnościowych w 1970 r. — 10,25%; 1971 — 10,35%; 1972 — 10,33%; 1973 — 7,99%; 1974 — 6,01%; 1975 — 5,26%.

Przyznane ludności przez BGŻ kredyty konsumpcyjne stanowiły w stosunku do wkładów oszczędnościowych w 1970 r. — 9,89%; 1971 — 9,73%; 1972 — 9,85%; 1973 — 5,49%; 1974 — 4,27%; 1975 — 4,37%.

Z przedstawionych danych wynika, że środki pieniężne przeznaczane na finansowanie konsumpcji ludności stanowią tylko niewielki odsetek zgromadzonych przez ludność oszczędności. Zatem wkłady oszczędnościowe są wystarczającym źródłem finansowania kredytem indywidualnej konsumpcji ludności.

²⁴ J. Głuchowski, *Lokaty budżetowe w Polsce Ludowej*, Toruń 1968, s. 31.

²⁵ Rocznik Statystyczny 1976, s. 507 i 505.

Omówione w artykule zasady kredytowania indywidualnej konsumpcji ludności wskazują, że niekiedy postulaty sformułowane przez doktrynę znajdują swoje odzwierciedlenie w przepisach prawnych. Często jednak zdarza się jednocześnie i tak, że mocą tych samych przepisów prawnych znacznie ogranicza się treść zasad, co w konsekwencji może stanowić istotną przeszkodę w realizacji społeczno-gospodarczych celów kredytowania.

LES PRINCIPES À CRÉDITER LA CONSOMMATION INDIVIDUELLE
DE LA POPULATION À LA LUMIÈRE DE LA DOCTRINE ET DES
DISPOSITIONS JURIDIQUES

Résumé

La formulation du principe à créditer on rencontre dans la littérature juridique-financière ainsi que dans les dispositions juridiques étant en vigueur. Cela ne fait aucun doute, que la participation importante dans la création des principes à créditer — grâce à l'interprétation favorable du texte juridique — il faut attribuer à la doctrine. De cet égard on ne peut pas avoir prétention à la formulation d'un catalogue complet des principes à créditer, car il y a de différents points de vue sur ce problème des auteurs particuliers.

Dans la littérature juridique-financière l'objet de l'intérêt sont seulement ceux parmi les principes possibles à formuler dont on est persuadé en conformité que dans le système de créditer la consommation de la population ont l'acception décisive.

Le législateur jusqu'à présent n'a pas expliqué quel teneur il confère au terme „les principes à créditer" malgré qu'on l'use souvent dans les dispositions juridiques.